

УПРАВЛІННЯ ШКОЛОЮ

№ 22–24 (106–108) СЕРПЕНЬ 2005 р. • ЗАСНОВАНИЙ У СЕРПНІ 2002 р. • ВИХОДИТЬ ТРИЧІ НА МІСЯЦЬ

Засновник та видавець: Міністерство освіти і науки України. Уректор: КМДПУ ім. Є. П. Гайдайка

ВИДАВНИЧА
ГРУПА

ОСНОВА

У НОМЕРІ

Порадник методиста

Нова якість освіти — крок до розвитку відповідальних і свідомих громадян єдиної Європи	3
Напрями функціонування і розвитку дошкільної та початкової освіти.....	7
Сучасний погляд на формування мовленнєво-комунікативної компетентності дошкільників	8
Невичерпне джерело	10
Комунікативна діяльність як засіб морального виховання старших дошкільників	12
Розвиток пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку	17
Перший день у школі: початок проблем чи поява перспектив?	18
Мовчазне читання в початкових класах... 20	
Вивчення математики в початковій школі . 21.	
Розвиток діалогічного мовлення молодших школярів	21
Про особливості навчання математики в 5 класах середніх загальноосвітніх навчальних закладів у 2005/2006 навчальному році.....	23
Про викладання біології у 2005–2006 навчальному році.....	26

Методичні рекомендації для вчителів географії на 2005–2006 навчальний рік.... 28	
Про викладання хімії у 2005–2006 навчальному році	32
Викладання курсу «Природознавство» у 5-х класах середніх загальноосвітніх шкіл	34
Методичні й організаційні особливості програми Intel.....	35
Про викладання української мови та літератури у 2005–2006 навчальному році	37
Викладання історії України та всесвітньої історії у 2005–2006 навчальному році.....	47
Про викладання іноземних мов у 2005–2006 навчальному році.....	56
Формування комунікативної компетенції учнів 5 класів за допомогою навчально-методичного комплекту «Guten Tag! 5»	63
О преподавании русского языка и литературы в 2005–2006 учебном году.... 66	
Про викладання зарубіжної літератури у 2005–2006 навчальному році	69
Про викладання курсів «Основи філософії», «Етика» у загальноосвітніх навчальних закладах у 2005–2006 навчальному році... 72	
Методичні рекомендації до курсу «Основи правознавства» у загальноосвітніх навчальних закладах у 2005–2006 навчальному році.....	74
Особливості організації навчально-виховного процесу з трудового навчання у 5 класі за програмами 12-річної школи 76	
Методичні рекомендації щодо викладання ОБЖД у 2005–2006 навчальному році.....	79
Методичні рекомендації щодо викладання предмета «Захист Вітчизни» у 2005–2006 навчальному році.....	81
Навчально-виховний процес з фізичної культури у 2005–2006 навчальному році.... 83	
Особливості вивчення дисциплін художньо-естетичного циклу у 2005–2006 навчальному році.....	85
Організація навчально-виховного процесу з музики у 2005–2006 навчальному році	87
Організація роботи з обдарованими дітьми у 2005–2006 навчальному році	88
Стратегії розвитку психологічної служби освіти міста на період до 2008 року	98
Організація методичної роботи у позашкільних навчальних закладах у 2005–2006 навчальному році.....	102

ПОРАДНИК МЕТОДИСТА**ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

*О. В. Полякова, методист кафедри дошкільної і початкової освіти
КМПУ ім. Б. Д. Грінченка*

У 2005–2006 навчальному році учні будуть працювати за програмами з математики (Програми для середньої загальноосвітньої школи, 1–2 класи.— К : Початкова школа, 2001; 3–4 класи.— К.: Початкова школа, 2003) та підручниками, підготовленими за цими програмами,— авторів Л. П. Kochinoї, Н. П. Листопад, — 1, 2, 3, 4 клас та М. В. Богдановича, — 1, 2, 3, 4 клас.

Учителям початкових класів рекомендуємо використовувати в своїй роботі спеціальні зошити з друкованою основою (автор Л. П. Kochина), які доповнюють підручник додатковим матеріалом і разом складають навчально-методичний комплект. Використання такого зошита доцільне не лише під час підготовки до конкретного уроку, а й при складанні календарно-тематичного плану.

Основною метою початкового курсу математики є комплексний розвиток особистості учня на засадах створення цікавої, змістової та значущої з позиції загальних уявлень про навколоїшній світ системи математичних понять, навчання молодших школярів побудови, дослідження й застосування математичних моделей світу, що їх оточує, формування в них соціальних умінь і навичок, необхідних у повсякденному житті, а також для оволодіння систематичними курсами алгебри і геометрії.

Ця мета реалізується шляхом виконання головних завдань вивчення початкового курсу математики:

- уточнення, поглиблення й розвиток сенсорних умінь школярів;

- формування уявлень про натуральне число, обчислювальних навичок з натуральними числами і нулем;
- розв'язування задач, що розкривають зміст арифметичних дій і відношень «менше на», «більше на», «менше в», «більше в»;
- формування уявлень про основні геометричні фігури і тіла, початкового досвіду вимірювань та обчислень геометричних величин, вироблення необхідних графічних умінь;
- формування початкових умінь доказово міркувати та пояснювати свої дії та розвиток відповідних мовленнєвих умінь, пов'язаних з використанням математичних термінів та символів;
- розвиток логічного мислення.

Основне завдання школи — формування всебічно розвинених і свідомих дітей, які поєднують у собі духовне багатство, моральну чистоту й фізичну досконалість.

Відповідно до цього конкретизуються педагогічні вимоги до уроку. В уроці реалізуються освітня, виховна й розвивальна мета навчання математики.

Освітня мета полягає в засвоєнні учнями математичних понять та формуванні в них специфічних для математики вмінь і навичок.

Виховна мета передбачає формування в учнів уявлень про світ у цілому, місце людини в ньому і способи його пізнання; вказує загальні орієнтири засвоєння накопиченого людством соціального досвіду.

Виховні функції уроку математики здійснюються відповідно до специфіки навчального предмета. У процесі навчання математики виховуються вольові якості: наполегливість у доведенні справи до кінця, акуратність, самостійність, кмітливість, ініціатива.

Розвивальна мета полягає в тому, щоб розвинути в учнів пізнавальні здібності (пам'ять, мислення, уяву), мотиви та потреби навчання, творчі можливості, емоційну сферу.

У навчанні математики особливе місце посідають задачі. Розв'язування задач впливає на розвиток школярів, оскільки потребує виконання розумових операцій: аналізу й синтезу, конкретизації та абстрагування, порівняння й узагальнення. Для досягнення оволодіння вмінням розв'язувати задачі необхідно: формувати в учнів уялення про структуру простої і складної арифметичних задач, ознайомлювати з різними способами розв'язування задач, розвивати вміння застосовувати знання про арифметичні дії і залежності між величинами для складання плану розв'язання задачі, використовувати загальний підхід до розв'язання задач, ознайомлювати з формами запису їх розв'язання, формувати уялення про способи перевірки правильності розв'язання задач.

Необхідно звернути увагу на формування вміння розв'язувати задачі різними способами і вибирати з них найбільш раціональний.

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

*О. В. Власенко, методист кафедри дошкільної і початкової освіти
КМПУ ім. Б. Д. Грінченка*

У програмі середньої загальноосвітньої школи для 1–4 класів з української мови приділяється увага питанням оволодіння вміннями орієнтуватися в ситуації спілкування, зв'язно, логічно, послідовно викладати думки. Звідси витікає потреба у проведенні уроків зв'язного та діалогічного мовлення школярів.

У молодшому віці відбувається інтенсивне засвоєння дітьми лексики, граматичних форм, синтаксичних конструкцій, інтонаційних відомостей. Розвиток мовлення, у тому числі й діалогічного, слід поєднувати з вивченням відомостей з фонетики, граматики, правопису.

Діалогічне мовлення необхідно забагачувати новими словами і висловлюваннями. На уроках учитель повинен проводити словникову роботу, постійну увагу приділяти виявленню в дітей рівня сформованості основних навичок читання, забагачувати лексичний запас.